

TE TOA TAKITINI

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.

Te Utu mo te Pepa 6/6 i te tau.

Me penei nga reta "*Te Toa Takitini*," Box 300, Hastings.

34

TE TOA TAKITINI.

Mei 1, 1924.

HE IWI KAKARA.

(R.T.K.)

HE taunu na te pakeha he iwi paru te Maori na konei i whakamihia ai toku ngakau ki nga kupu a Robert Louis Stevenson mo nga Maori o etahi moutere ririki kei te pito whakararo o te Moana-nui-a-Kiwa. Ko te ingoa o ana moutere ki te pakeha ko Gilbert Group, ko tetahi o nga kainga i noho ai a Tiwini (Stevenson) raua ko tona hoa wahine ko Apemana, ko te kingi o taua kainga i tana wa ko Tembinok. He tangata whai moni a Te Mepinoka, i tana mahi hoko kokonati (copra), he kaipuke ona, i tae rawa mai tetahi ona kaipuke ki Akarana. I mate tenei tangata ara i riro ona rawa i nga mahi hianga a te pakeha. Na nga kapene pakeha ona kaipuke i tukituki. Mo te tahae o te pakeha ka puta i a Tiwini enei kupu, he kupu e tika ana kia panuitia, he kupu na te pakeha mo raua pakeha ano, "The world-enveloping dishonesty of the white man" — "Te tahae o te pakeha e karapoti nei i te ao." He tangata nui a Tiwini, e rangona ana tona ingoa e te ao katoa.

Kei te aurara a tatou korero mo nga haunga o te pakeha ara haunga tikanga—kua mahue nga korero mo te kakara. Ko tetahi o nga kainga nuui o Gilbert Group ko Butaritari ko te kingi ko te Bureimoa. Ko tetahi tino tikanga a nga Maori o Putaritari he kaukau, he tatai i a ratou ki te puawai, otira he tikanga tenei na o tatou whanaunga katoa e noho mai nei i nga moutere huhua o te moana, tera te kaukau, i te mea he whenua wera to ratou. Ko to taua nei whenua he matao na konei taua ka wehi i te wai. I te wehi i te wai ka paru. E ki ana a Tiwini, "I te wera o te whare ka puta ahau ki waho ki te whakahauangi i a au. Mariri kau te ahiahi, te rangona he reo. Kihai i takitaro ka rangona atu he reo i tawhiti, e ahu mai ana ki a au. He rangai tane, wahine. I tawhiti ano ka tae mai to ratou ha mahana, ha kakara, reka-reka ana te panga mai ki toku mata. "A procession drew near along the road, the hot clean smell of the men and women striking in my face delightfully." He korero tino kororia enei mo enei tangata—he korero whakamiharo rawa ki a au. Ko